

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1982-1983

1 FEBRUARI 1983

WETSVOORSTEL

betreffende de inruststelling, de pensionering en het emeritaat van de magistraten van de rechterlijke orde

(Ingediend door de heer Van Cauwenberghe)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 100, eerste lid, van de Grondwet is thans aangevuld met de volgende bepaling: « zij (de rechters) worden in ruste gesteld op de bij de wet bepaalde leeftijd en genieten het bij de wet bepaalde pensioen » (*Belgisch Staatsblad* van 24 januari 1981).

De wetgever moet dus de leeftijd bepalen voor de inruststelling en de problemen regelen in verband met het pensioen van de leden van de rechterlijke orde.

De herstellwet van 10 februari 1981 inzake overheidspensioenen heeft, praktisch gezien, ten gevolge gehad dat een einde wordt gemaakt aan de emeritaatsregeling. Voortaan is het pensioen van de magistraten geplafonneerd en de aldus ingevoerde regeling gelijkt op die welke geldt voor de ambtenaren.

Die regeling moet nochtans in overeenstemming worden gebracht met de duur van de loopbaan. Welnu, krachtens artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek, blijft de normale leeftijd waarop de magistraten ophouden hun ambt uit te oefenen, vastgesteld op 70 jaar. Aangezien het pensioen dat zij aan het einde van hun loopbaan ontvangen, beperkt is door absolute en relatieve maximumbedragen welke kunnen vergeleken worden met die van de ambtenaren, is het in de huidige omstandigheden, billijk dat de magistraten eveneens op 65 jaar gepensioneerd worden.

Het principe zelf van de verlaging van de pensioenleeftijd tot 65 jaar moet worden aanvaard, gezien zowel uit een individueel oogpunt (ingevolge ziekte of overlijden bereiken meer dan de helft van de magistraten de leeftijd van 70 jaar niet als uit een sociaal oogpunt (onze samenleving evolueert zeer snel en heeft er belang bij over magistraten te beschikken welke die trend kunnen volgen). Nu zijn de magistraten geen uitzonderlijke wezens; zoals bij de anderen verhogen hun produktiviteit en hun aanpassingsvermogen ongelukkiglijk niet met de ouderdom. Derhalve kan

Chambre des Représentants

SESSION 1982-1983

1re FÉVRIER 1983

PROPOSITION DE LOI

relative à la mise à la retraite, à la pension et à l'éméritat des magistrats de l'ordre judiciaire

(Déposée par M. Van Cauwenberghe)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 100, premier alinéa, de la Constitution est actuellement complété par la précision: « ils (les juges) sont mis à la retraite à un âge déterminé par la loi et bénéficient de la pension prévue par la loi » (*Moniteur belge* du 24 janvier 1981).

Il appartient donc au législateur de déterminer l'âge de la mise à la retraite et de régler les problèmes de pension des membres de l'ordre judiciaire.

La loi de redressement du 10 février 1981 relative aux pensions du secteur public a eu pour résultat pratique de mettre un terme au régime de l'éméritat. Désormais, le taux de pension des magistrats est plafonné et le régime ainsi créé se rapproche de celui des fonctionnaires.

Il convient toutefois d'harmoniser ce régime avec la durée de la carrière. Or, en vertu de l'article 383 du Code judiciaire, l'âge normal auquel les magistrats cessent d'exercer leurs fonctions reste fixé à 70 ans. Dans les circonstances actuelles, comme la pension qu'ils obtiennent au terme de leur carrière est soumise à des maxima absolus et relatifs comparables à ceux des fonctionnaires, il est équitable que les magistrats soient admis également à la pension à l'âge de 65 ans.

Le principe même de l'abaissement de l'âge de la pension à 65 ans doit être admis tant au point de vue individuel (plus de la moitié des magistrats n'atteignent pas l'âge de 70 ans par suite de maladie ou de décès) qu'au point de vue social (la société qui évolue très rapidement a intérêt à posséder des magistrats aptes à suivre ce rythme). Les magistrats ne sont pas des hommes d'exception; comme les autres, leur productivité, leurs facultés d'adaptation ne s'améliorent malheureusement pas avec l'âge. Aucune raison ne peut justifier, dès lors, de perpétuer un régime d'ex-

geen enkele redenen worden aangevoerd waarom een uitzonderingsregeling voor de magistratuur, en al evenmin voor een gedeelte ervan, vereeuwigd zou moeten worden. Sociaal gezien zou het ongezonder zijn dat één enkele beroepscategorie uitzondering maakt op een leeftijdsgrens die algemeen op 65 jaar gebracht werd en die, naargelang van de omstandigheden en de beroepscategorieën, zelfs lager kan liggen dan 65 jaar.

Binnen de magistratuur (Nationale Commissie voor de Magistratuur, Syndicale vereniging der magistraten, Nationale Unie van de magistraten van eerste aanleg) is iedereen het er blijkbaar over eens dat de leeftijdsgrens op 65 jaar moet worden vastgesteld.

Toch blijft een eerste twistvraag bestaan over het volgende probleem: moet een uitzondering worden gemaakt voor het Hof van Cassatie?

Volgens de uitdrukkelijke wens van de leden van dat hof moet de huidige regeling worden gehandhaafd. Toch bestaat geen enkele reden om voor dat rechtscollege een uitzondering te maken. Niemand, op welk niveau hij ook werkzaam is, is onvervangbaar. Men stelt thans vast dat de magistraten op steeds jongere leeftijd benoemd worden. Die verjonging van het gehele gerechtelijke apparaat zal noodgedwongen een weerslag hebben op de hogere rechtbanken. Jongere magistraten zullen binnenkomen op het hof van beroep; zij zullen dan ook op jongere leeftijd in het Hof van Cassatie kunnen worden benoemd met een vergelijkbare anciënniteit en ervaring.

Anderzijds mag niet uit het oog worden verloren dat in juli 1980 op het hoogste niveau van de magistratuur besprekingen hebben plaatsgevonden naar aanleiding van de aangekondigde afschaffing van het emeritaat; te dier gelegenheid is gebleken dat de idee van een uitzonderingsregeling voor het Hof van Cassatie bijzonder slecht onthaald werd door de magistraten welke niet tot dat rechtscollege behoren.

Toch is het duidelijk dat men moet vermijden de organisatie van de hoven en de rechtbanken, met inbegrip van die van het Hof van Cassatie en — bij wijze van assimilatie van de Raad van State — bruusk te verstoren. Ook moet rekening worden gehouden met de toestand van de magistraten die hun loopbaan laat zijn begonnen zoals de vrederechters. Hun verwachtingen i.v.m. hun pensioen zouden ernstig in de war worden gebracht indien de leeftijdsgrens plots, en zonder enige aanpassingsperiode, op 65 jaar zou worden vastgesteld.

Daarom moet in de eerste plaats gezorgd worden voor een overgangperiode die, volgens het onderhavige voorstel, tien jaar zou duren. In de commentaar op de artikelen welke hieronder volgt, wordt uiteengezet waarom het volgens ons ongepast is de idee te aanvaarden dat alle thans benoemde magistraten hun loopbaan tot 70 jaar zouden mogen verder zetten. Zulks zou in feite leiden tot volledig anachronistische toestanden die nog binnen veertig jaar zouden bestaan.

Ten slotte moet rekening worden gehouden met bepaalde specifieke aspecten van de loopbaan van de magistraten. Ook al worden zij van langs om meer op jongere leeftijd benoemd, blijft het duidelijk dat zij bijna in alle gevallen meer dan tien jaar anciënniteit tellen in de rechtswereld, voornamelijk dan als advocaat. De ervaring die zij aldus hebben opgedaan is onmisbaar voor een goede magistraat. Zij is trouwens in de wet opgenomen als een voorwaarde voor de toegang tot de magistratuur. Naast het diploma moet de magistraat dus bepaalde voorwaarden vervullen inzake rechtspraktijk of universitair onderwijs. Daarom lijkt het normaal dat niet alleen zijn studiejaren maar eveneens het minimumaantal jaren rechtspraktijk die

ception pour la magistrature, pas plus d'ailleurs que pour une partie d'entre elle. Il serait malsain, socialement, qu'une seule catégorie professionnelle fasse exception à une limite d'âge qui s'est généralisée à 65 ans et qui, selon les circonstances et les catégories professionnelles, peut même être inférieure à 65 ans.

Tout le monde paraît d'ailleurs d'accord, au sein de la magistrature (Commission nationale de la magistrature, Association syndicale des magistrats, Union nationale des magistrats de première instance) pour admettre la nécessité d'une fixation de la limite d'âge à 65 ans.

Toutefois, une première divergence d'opinion subsiste relativement au problème suivant: faut-il faire exception pour la Cour de cassation?

Le vœu clairement exprimé des membres de cette cour est de maintenir le régime actuel. Il n'y a pourtant aucune raison de faire exception pour cette juridiction. Personne, à quelque niveau qu'il soit, n'est irremplaçable. Actuellement, on constate que les magistrats sont nommés de plus en plus jeunes. Ce rajeunissement de l'ensemble de la fonction judiciaire aura nécessairement ses répercussions dans les juridictions supérieures. Des magistrats plus jeunes arriveront dans les cours d'appel; ils pourront ainsi être désignés plus jeunes également à la Cour de cassation, tout en ayant une ancienneté et une expérience comparables.

Il convient, d'autre part, de ne pas perdre de vue qu'en juillet 1980, des débats ont eu lieu au plus haut niveau au sein de la magistrature, à la suite de l'annonce de la suppression de l'éméritat, et qu'à cette occasion il est apparu que l'idée d'un régime d'exception pour la Cour de cassation était fort mal accueillie parmi les magistrats n'appartenant pas à cette juridiction.

Il est toutefois évident qu'il faut éviter de désorganiser subitement les cours et tribunaux, en ce compris la Cour de cassation, et par assimilation le Conseil d'Etat. Il faut aussi tenir compte de la situation des magistrats qui seraient entrés tardivement dans la carrière, notamment en qualité de juges de paix. Leurs espérances de pensions seraient fortement modifiées par la fixation immédiate de la limite d'âge à 65 ans sans le moindre aménagement.

C'est pourquoi il convient, en premier lieu, de recourir à une période transitoire que la présente proposition suggère de fixer à 10 ans. Il sera exposé ci-après, dans le commentaire des articles pourquoi il nous paraît inadéquat d'accepter l'idée que tous les magistrats actuellement nommés pourraient prétendre continuer à faire carrière jusqu'à 70 ans. Cela conduirait en fait à des situations complètement anachroniques dans 40 ans encore.

Enfin, il doit être tenu compte de certaines particularités de la carrière des magistrats. Même si ceux-ci sont nommés de plus en plus jeunes, il reste évident qu'ils ont presque toujours plus de 10 ans d'ancienneté dans le monde judiciaire, en particulier comme avocats. L'expérience qu'ils ont ainsi acquise est indispensable pour en faire de bons magistrats. La loi a d'ailleurs fait de cette expérience une condition d'admission à la magistrature. Ainsi, en plus du diplôme, le magistrat est tenu de remplir des conditions en matière de pratique judiciaire, juridique ou d'enseignement universitaire. Il paraît de ce fait normal de valoriser dans le calcul de sa pension non seulement les années d'études, mais également le minimum d'années de pratique du droit

als voorwaarde voor de benoeming wordt gesteld, voor de berekening van zijn pensioen meetellen. Artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek moet dus dienovereenkomstig worden aangevuld.

Daarbij moet worden onderstreept dat de pensioenregeling en de aldus vastgestelde leeftijdsgrens niet het voordeel van andere wettelijke bepalingen uitsluit dat de magistraten inzake pensioen kunnen genieten. De magistraten moeten met name de voordelen van de wet van 5 augustus 1978 die een algemene regeling bevat waarbij in de overheidsdiensten de mogelijkheid geboden wordt op 60 jaar te vertrekken.

Ingevolge die diverse bepalingen is dus een gelijkaardig statuut tot stand gekomen voor de magistraten en het openbaar ambt. Toch blijft het probleem bestaan van de onverenigbaarheden die aan de magistraten, zelfs na hun pensionering worden opgelegd.

Thans wordt aangenomen dat aangezien artikel 100, eerste lid, van de Grondwet, niet werd gewijzigd, de magistraten tot de rechterlijke orde blijven behoren, zelfs nadat zij de leeftijdsgrens bereikt hebben en in rust worden gesteld. Daaruit blijkt dat zij onderworpen blijven aan de onverenigbaarheden die gelden voor de werkende magistraten.

In tegenstelling met de andere gepensioneerden uit de overheidssector die, binnen bepaalde grenzen en zonder daarom hun recht op pensioen in het gedrang te zien komen bepaalde activiteiten mogen uitoefenen, wordt aan de magistraten die tot het pensioen worden toegelaten wanneer zij de leeftijdsgrens bereikt hebben, de mogelijkheid ontzegd bepaalde winstgevende activiteiten uit te oefenen. Moeten die onverenigbaarheden dan worden opgeheven? Sommigen beweren dat zij moeten behouden blijven om te vermijden dat onze magistratuur van enige partijdigheid wordt verdacht. Zij zijn van mening dat de rechtzoekende zich zou kunnen inbeelden dat de magistraten, die de leeftijdsgrens zien naderen, er kunnen aan denken hun pensioenleeftijd voor te bereiden en te zorgen voor een bijkomende winstgevende activiteit tijdens die periode. Die argumenten zijn volgens ons niet afdoende. Indien men ze aanneemt, dan zou trouwens een behoorlijke financiële compensatie moeten worden gegeven, bij voorbeeld in de vorm van een supplement van ten minste 10 % op het plafond van 75 %. Voor die oplossing is trouwens gekozen in een ander wetsvoorstel dat over hetzelfde onderwerp handelt. Toch moet worden rekening gehouden enerzijds met de uiterst moeilijke budgettaire toestand waarin wij ons bevinden, en anderzijds met het feit dat het wenselijk is voor alle gepensioneerden gelijkaardige voorwaarden te scheppen.

Wij zijn van oordeel dat de onverenigbaarheden niet moeten worden gehandhaafd; de magistraten nemen ongetwijfeld bepaalde beslissingen, maar dat geldt eveneens voor bepaalde hoge ambtenaren die een leidende rol spelen in de staatsstructuur en die, theoretisch gezien, ook van partijdigheid kunnen worden verdacht.

Niets belet anderzijds een magistraat vóór de leeftijdsgrens zijn ambt neer te leggen, bij voorbeeld door zijn ontslag in te dienen. Hij kan zich dan aan om het even welke andere activiteit wijden. De onverenigbaarheden zijn op hem niet meer van toepassing en niets belet hem in dienst te treden van personen die hij voordien berecht heeft of van wie hij bepaalde belangen behartigd heeft. De onafhankelijkheid van de magistratuur wordt niet enkel gewaarborgd door enkele wijzigingen in de pensioenregeling. De onafhankelijkheid is het resultaat van een algemene geestesgesteldheid en hangt ook af van een geheel van statutaire regels. Die regels zouden niet name kunnen worden aangepast tijdens de loopbaan, want juist gedurende de periode waarin de magistraat zijn ambt uitoefent, mag aan zijn onafhankelijkheid niet worden getwijfeld. Wat hij na het

exigé comme condition de nomination. L'article 383 du Code judiciaire doit donc être complété en conséquence.

Il y a encore lieu de souligner que le régime de pension et de limite d'âge ainsi créé n'est nullement exclusif du bénéfice d'autres dispositions légales en faveur des magistrats en matière de pension. Ils doivent notamment pouvoir continuer à bénéficier des avantages de la loi du 5 août 1978 qui constituait un régime général offront la possibilité d'un départ à 60 ans dans les services publics.

Ces diverses dispositions ont ainsi pour résultat de créer un statut semblable pour les magistrats et pour la fonction publique. Toutefois, le problème des incompatibilités imposées aux magistrats, même après leur mise à la retraite, doit encore être examiné.

Il est actuellement admis que, comme l'article 100, premier alinéa, de la Constitution n'a pas été modifié, les magistrats continuent à appartenir à l'ordre judiciaire, même après leur mise à la retraite à la limite d'âge. Il en résulte qu'ils restent soumis aux incompatibilités prévues pour les magistrats en fonction.

Contrairement aux autres pensionnés des secteurs publics qui peuvent continuer à exercer des activités dans certaines limites sans pour autant que leurs droits à la pension soient compromis, les magistrats admis à la retraite, pour avoir atteint la limite d'âge, restent privés de la possibilité d'exercer des activités lucratives quelconques. Ces incompatibilités doivent-elles être supprimées? D'aucuns soutiennent que les incompatibilités doivent être maintenues pour éviter que notre magistrature soit soupçonnée d'une quelconque partialité. Selon eux, le justiciable pourrait imaginer que des magistrats sur le point d'atteindre la limite d'âge songeraient à préparer leur retraite et à s'assurer une activité complémentaire rémunérée au cours de celle-ci. Ces arguments ne nous ont pas paru convaincants. S'ils étaient admis, cela devrait d'ailleurs entraîner une compensation financière convenable, sous la forme, par exemple, d'un supplément d'au moins 10 % par rapport au plafond de 75 %. C'est d'ailleurs l'objectif poursuivi par une autre proposition de loi portant sur le même objet. Toutefois, il convient d'une part de tenir compte des conditions budgétaires extrêmement difficiles actuellement, et d'autre part de prendre en considération le fait qu'il est souhaitable que tous les retraités soient placés dans des conditions comparables.

Nous estimons qu'il n'y a pas lieu de maintenir les incompatibilités car s'il est vrai que les magistrats prennent certaines décisions, il est également vrai que certains hauts fonctionnaires jouant un rôle capital dans l'organisation de l'Etat, peuvent eux aussi en théorie être constamment soupçonnés de partialité.

D'autre part, rien n'empêche un magistrat de renoncer à ses fonctions avant la limite d'âge, notamment en offrant sa démission. Il peut alors poursuivre n'importe quelle autre activité. Les incompatibilités ne lui sont pas applicables et rien ne l'empêche de se mettre au service de personnes qu'ils ont jugé précédemment ou dont il a arbitré certains intérêts. Ce n'est pas simplement par quelques aménagements du régime des pensions que l'on garantit l'indépendance de la magistrature. Celle-ci est fonction d'un état d'esprit général ainsi que d'un ensemble de règles statutaires. Celles-ci pourraient surtout être adaptées au cours de la carrière, car c'est pendant la période où le magistrat exerce ses fonctions que son indépendance ne peut être mise en doute. Son activité après la limite d'âge intéresse beaucoup moins le public. Il convient d'ajouter que l'indépendance de notre

bereiken van de leeftijdsgrens zal doen, interesseert het publiek heel wat minder. Wij voegen hieraan toe dat de onafhankelijkheid van onze magistratuur zowel tijdens de loopbaan als nadien reëel is en geëerbiedigd wordt.

In plaats van wijzigingen aan te brengen in de relatieve en absolute plafonds waarover niet zonder moeite een consensus kon worden bereikt tijdens de recente budgettaire besprekingen, lijkt het veel beter de bestaande onverenigbaarheden op te heffen.

Derhalve wordt voorgesteld een nieuwe pensioenregeling op te nemen in het tweede deel, boek 2 van titel 4, van het Gerechtelijk Wetboek dat speciaal handelt over de inruststelling, het pensioen en het emeritaat. Die formule ligt vervat in artikel 50, tweede lid, van de crisiswet van 5 augustus 1978. Ook moet worden gepreciseerd dat de artikelen 293 en 294 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de onverenigbaarheden ophouden van toepassing te zijn op het ogenblik van de op rust stelling.

Dat is de aanleiding voor de diverse regels die in dit voorstel worden geformuleerd met betrekking tot de inruststelling, het pensioen en het emeritaat van de magistraten.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Aangezien ons voorstel ertoe strekt de onverenigbaarheden op te heffen, moet worden gepreciseerd dat afdeling 1 van hoofdstuk 2 van titel 1 van boek 2 van het Gerechtelijk Wetboek, d.w.z. de artikelen 292 tot 300, ophouden van toepassing te zijn vanaf de datum van de inruststelling. In het Gerechtelijk Wetboek moet derhalve een artikel 300bis worden ingevoegd.

Art. 2

In dit artikel wordt de leeftijdsgrens voor alle magistraten op 65 jaar gebracht.

Art. 3

De beperkingen die nu reeds van toepassing zijn, hebben ten gevolge dat geen enkel pensioen nog overeenstemt met het gemiddelde bedrag van de wedde van de vijf laatste jaren. Dat betekent in de praktijk de opheffing van het emeritaat. Daarom stellen wij voor in artikel 391 van het Gerechtelijk Wetboek het woord « emeritaat » te vervangen door de woorden « het maximumpensioen ». In een vijfde lid wordt bepaald dat het bedrag van het pensioen gekoppeld wordt aan de ontwikkeling van het indexcijfer der consumptieprijzen volgens de voorwaarden en op de wijze vastgesteld in de wet van 2 augustus 1971. Artikel 391 wordt gewoon aangepast.

Art. 4

Dit artikel wijzigt het huidige artikel 393 van het Gerechtelijk Wetboek. Het is de bedoeling, met het oog op de berekening van het pensioen van de magistraten, rekening te houden enerzijds met de werkelijke duur van de studies en anderzijds met de voorwaarden inzake rechtspraktijk of universitaire onderwijs waarvan de benoeming afhankelijk is gesteld. In artikel 393, eerste lid, worden de woorden

magistrature, tant au cours de la carrière qu'après son aboutissement, est réelle et respectée.

Plutôt que de modifier des plafonds relatifs et absolus difficilement négociés lors des récentes lois budgétaires, il paraît beaucoup plus adéquat de supprimer les incompatibilités existantes.

En conséquence, il est proposé de faire figurer un nouveau régime de retraite dans la deuxième partie, livre II, titre IV, du Code judiciaire qui concerne spécifiquement la mise à la retraite, la pension et l'éméritat. Cette formule est prévue à l'article 50, deuxième alinéa, de la loi anti-crise du 5 août 1978. Il conviendra également de préciser que les articles 293 et 294 du Code judiciaire, qui concernent les incompatibilités, cessent d'être applicables à la date de la mise à la retraite.

Telles sont les motivations des différentes dispositions de la présente proposition.

Commentaire des articles

Article 1

Puisque notre proposition tend à supprimer les incompatibilités, il convient de préciser que la section 1 du chapitre II du titre premier du livre II du Code judiciaire, c'est-à-dire les articles 292 à 300 cessent d'être applicables à la date de la mise à la retraite. Il sera ainsi inséré un article 300bis dans le Code judiciaire.

Art. 2

Cet article ramène à 65 ans la limite d'âge applicable à tous les magistrats.

Art. 3

Les limitations déjà actuellement applicables ont pour résultat qu'aucune pension ne correspond plus au taux moyen du traitement des cinq dernières années. C'est en pratique la suppression de l'éméritat. Nous proposons dès lors à l'article 391 du Code judiciaire de remplacer les mots « l'éméritat » par les mots « la pension maximum ». Un cinquième alinéa précise que le montant de la pension est lié à l'évolution de l'indice des prix à la consommation dans les conditions et suivant les modalités fixées par la loi du 2 août 1971. Il s'agit d'actualiser simplement l'article 391.

Art. 4

Cet article modifie le texte actuel de l'article 393 du Code judiciaire. Il s'agit de tenir compte pour le calcul de la pension du magistrat, d'une part, des années effectives d'études et d'autre part, des conditions de pratique judiciaire, juridique ou d'enseignement universitaire, exigées pour sa nomination. Il y a donc lieu de remplacer à l'article 393, premier alinéa, la mention « quatre années d'études » par

« vier jaar studie » vervangen door de woorden « vijf jaar studie ». In de vroegere tekst was enkel sprake van doctor in de rechten; daar moet nu worden aan toegevoegd dat het ook geldt voor een licentiaat in de rechten. Ten slotte moet een tweede lid worden ingevoegd om de jaren rechtspraktijk waarvan hierboven sprake, te doen meetellen in de berekening van het pensioen. In de meeste gevallen zal het tweede lid voor de magistraten de valorisatie betekenen van een periode van vijf jaar. Op die manier zal geen enkele magistraat die thans in functie is, er zich kunnen over beklagen dat de voorgenomen wettelijke wijzigingen het verwachte pensioen op abnormale wijze zullen beperken.

Art. 5

In dit artikel wordt bepaald dat de magistraten vanaf 60 jaar in rust kunnen worden gesteld overeenkomstig de in de wet van 5 augustus 1978 bepaalde voorwaarden. Het gaat hier voortaan om een algemene regeling en er is geen enkele reden om die mogelijkheid, waarover de magistraten zoals al het overige personeel van het openbaar ambt overigens reeds beschikken, af te schaffen.

Art. 6

Artikel 396 van het Gerechtelijk Wetboek, luidens hetwelk geen pensioen hoger mag zijn dan de wedde die voor de vereffening als grondslag heeft gediend, is ingevolge de vastgestelde beperkingen overbodig geworden; derhalve moet het worden opgeheven. Er diende rekening te worden gehouden met de beperkingen in de wet van 5 augustus 1978 betreffende economische en budgettaire hervormingen zoals die gewijzigd werd door de wet van 8 augustus 1980 en door de herstellwet van 10 februari 1981 inzake overheidspensioen. Zoals voor de andere pensioenen die ten laste vallen van de Schatkist, moet natuurlijk voor de magistraten een dubbel plafond worden ingevoerd.

Art. 7

Dit artikel bevat een overgangsbepaling betreffende de leeftijdsgrens. In dat verband is een periode van tien jaar redelijk; ze moet niet langer zijn. Juridisch gezien blijkt het niet mogelijk de theorie van de « verworven rechten » te verdedigen.

Voorts is het duidelijk dat bepaalde advocaten soms vrij laat in de magistratuur worden benoemd omdat zij hopen een loopbaan tot 70 jaar te doorlopen. Indien de duur van hun loopbaan plots wordt gewijzigd, kan dat nadeel berokkenen aan degenen die laat magistraat zijn geworden. Het is volgens ons onverdedigbaar de leeftijdsgrens van 70 jaar te handhaven voor allen die reeds hun loopbaan hebben aangevat; dat ware overdreven. Onder de magistraten die reeds aan hun loopbaan begonnen zijn, bevinden zich immers substituts die nog geen dertig jaar oud zijn. Het ware ondenkbaar dat een regeling waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de magistraten op grond van de datum van hun benoeming, langer dan tien jaar in stand wordt gehouden. En het ware evenmin denkbaar dat sommige magistraten binnen dertig of veertig jaar, op grond van een volledig achterhaalde regeling, nog het recht hebben in functie te blijven tot zeventig jaar, terwijl de loopbaan van de meeste van hun collega's op dat ogenblik beperkt is tot vijftenzestig jaar en zelfs minder.

la mention « cinq années d'études ». Dans l'ancien texte il était uniquement question du docteur en droit; il faut ajouter qu'il peut actuellement s'agir également d'un licencié en droit. Enfin, il faut ajouter un second alinéa pour faire entrer dans les modalités de calcul les années de pratique dont il est question ci-dessus. Dans la majorité des cas des magistrats, ce second alinéa aura pour effet de valoriser cinq années. De cette façon, aucun magistrat actuellement en fonction ne pourra se plaindre du fait que les modifications légales envisagées réduiraient anormalement ses espérances de pension.

Art. 5

Cet article précise que les magistrats peuvent aussi être admis à la retraite à partir de 60 ans dans les conditions prévues par la loi du 5 août 1978. Il s'agit désormais d'un régime général et il n'y a aucune raison de supprimer cette faculté dont bénéficient déjà actuellement les magistrats au même titre que le personnel occupé dans la fonction publique.

Art. 6

L'article 396 du Code judiciaire qui dispose qu'aucune pension ne pourra être supérieure au traitement qui aura servi de base à sa liquidation devient sans objet en raison des limitations prévues et doit donc être abrogé. Il convenait de tenir compte des limitations prévues par la loi du 5 août 1978 de réformes économique et budgétaire, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 8 août 1980 et par la loi de redressement du 10 février 1981 relative aux pensions du secteur public. L'instauration d'un double plafond pour les magistrats est évidemment nécessaire comme pour les autres pensions à charge du Trésor public.

Art. 7

Cet article introduit une disposition transitoire en matière de limite d'âge. Une période de dix ans est, à cet égard, parfaitement raisonnable et il n'y a pas lieu d'aller au-delà. Il ne semble pas juridiquement possible de défendre la théorie des « droits acquis ».

Il est toutefois évident que certains avocats sont parfois entrés tardivement dans la magistrature en espérant y faire carrière jusqu'à 70 ans. Modifier subitement la durée de leur carrière peut porter préjudice à ceux qui sont ainsi devenus tardivement magistrats. Il ne nous paraît pas défendable de maintenir la limite d'âge à 70 ans pour tous ceux qui sont déjà en cours de carrière car ce serait excessif. En effet, parmi les magistrats déjà en cours de carrière, il y a des substituts qui n'ont même pas trente ans. Il n'est pas pensable de créer au-delà de dix ans des régimes différentiels entre les magistrats selon la date de leur nomination. Il n'est pas non plus pensable que dans trente ou quarante années certains magistrats puissent prétendre encore, de façon tout à fait anachronique, travailler jusqu'à 70 ans, alors que la plupart de leurs collègues de l'époque seront limités à 65 ans ou peut-être encore moins.

Art. 8

De herstellwet inzake overheidspensioenen bepaalt thans dat de voorgestelde beperkingen integraal van toepassing zullen zijn vanaf 1 januari 1983. Er is zeker sprake van dat die datum zal worden vervroegd. Toch hebben wij gemeend op de politieke gebeurtenissen niet te moeten vooruitlopen. De thans vigerende wet heeft een regeling uitgewerkt voor een geleidelijke toepassing via het niet meer indexeren van het pensioen. Die regeling wordt in ons voorstel gewoon overgenomen.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 300*bis* ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 300*bis*. — De bepalingen van deze afdeling houden op van toepassing te zijn voor de magistraten vanaf het ogenblik van hun inruststelling. »

Art. 2

Artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 383. — De magistraten van de rechterlijke orde houden op hun ambt uit te oefenen en worden inruste gesteld, wanneer zij de leeftijd van vijftig jaar hebben bereikt of wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid niet langer in staat zijn hun ambt naar behoren te vervullen. »

Art. 3

Artikel 391 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 391. — De magistraat die wegens de in artikel 383 bepaalde leeftijd in ruste is gesteld en dertig jaren dienst heeft, waarvan ten minste vijftig in de magistratuur, heeft aanspraak op het maximumpensioen.

Dat pensioen is gelijk aan 75 % van het gemiddelde van de wedde die de betrokkene tijdens de laatste vijf jaren heeft ontvangen.

Heeft de magistraat geen dertig jaar dienst, dan wordt het pensioen met 1/30^e verminderd door elk jaar dat hij tekort komt om dat getal te bereiken.

Bij wijziging van de weddeschalen wordt het bedrag van het pensioen verhoogd of verlaagd met inachtneming van de nieuwe wedde die aan een magistraat in dienst met dezelfde rang en anciënniteit wordt toegekend, met dien verstande dat de in ruste gestelde magistraat geacht wordt die wedde te hebben genoten over de laatste vijf jaar.

Het bedrag van het pensioen wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van het indexcijfer der consumptieprijzen overeenkomstig de voorwaarden en op de wijze bepaald in de wet van 2 augustus 1971. »

Art. 8

La loi de redressement relative aux pensions du secteur public prévoit actuellement que les limitations proposées seront applicables intégralement au 1er janvier 1983. Il est certes question d'avancer cette date. Toutefois nous n'avons pas cru bon d'anticiper sur les événements politiques. La loi actuellement en vigueur a créé un mécanisme d'application progressive par le biais de la non-indexation. Cette disposition est simplement reprise dans notre proposition.

J.-C. VAN CAUWENBERGHE

PROPOSITION DE LOI

Article 1

Un article 300*bis* rédigé comme suit est inséré dans le Code judiciaire :

« Art. 300*bis*. — Les dispositions de la présente section cessent d'être applicables aux magistrats à la date de leur mise à la retraite. »

Art. 2

L'article 383 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 383. — Les magistrats de l'Ordre judiciaire cessent d'exercer leurs fonctions et sont admis à la retraite lorsqu'ils ont atteint l'âge de soixante-cinq ans ou lorsqu'une infirmité grave et permanente ne leur permet plus de remplir leurs fonctions. »

Art. 3

L'article 391 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 391. — Le magistrat mis à la retraite à raison de l'âge prévu à l'article 383 et ayant trente années de service dont quinze au moins dans la magistrature, a droit à la pension maximum.

Cette pension est égale à 75 % de la moyenne des traitements dont l'intéressé a bénéficié pendant les cinq dernières années.

Toutefois, si le magistrat n'a pas trente années de service, sa pension sera diminuée de 1/30e pour chaque année qui manquera pour parfaire ce nombre.

Lorsque des modifications sont apportées au barème des traitements, le montant de la pension est augmenté ou réduit à due proportion en tenant compte du nouveau traitement attribué au magistrat de même rang et de même ancienneté, le magistrat mis à la retraite étant censé avoir touché ce traitement pendant les cinq dernières années.

Le montant de la pension est lié à l'évolution de l'indice des prix à la consommation dans les conditions et suivant les modalités fixées par la loi du 2 août 1971. »

Art. 4

Artikel 393 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 393. — Wegens hun diploma van licentiaat of doctor in de rechten wordt vijf jaar werkelijke dienst in de magistratuur aangerekend voor de magistraten die in ruste worden gesteld wegens een gebrekkigheid of op de in artikel 383 bepaalde leeftijd, maar die niet het vereiste aantal dienstjaren hebben om het bij de wet bepaalde maximumpensioen te verkrijgen.

In diezelfde voorwaarden worden de jaren rechtspraak die een voorwaarde zijn voor een benoeming overeenkomstig de artikelen 187 tot 194 van het Gerechtelijk Wetboek en 33 tot 35 van de overgangsbepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, medegerekend. »

Art. 5

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 393bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 393bis. — De magistraat kan in ruste worden gesteld vanaf de leeftijd van zestig jaar op voorwaarde dat hij twintig jaar dienst telt overeenkomstig de voorwaarden en de wijze van berekening bepaald in de artikelen 63 en 64 van de wet van 5 augustus 1978. »

Art. 6

Artikel 396 van hetzelfde Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 396. — Geen pensioen mag hoger zijn dan 75 % van de wedde die voor de vereffening als grondslag heeft gediend. Een wijziging in de anciënniteit, toegekend wegens gevangenschap, wegvoering, militaire dienst in oorlogstijd en daarmee gelijkgestelde diensten mag evenwel niet ten gevolge hebben dat die pensioenen hoger zijn dan 90 % van die wedde. Die pensioenen, met inbegrip van voornoemde wijziging mogen bovendien niet meer bedragen dan 715 500 F.

Dat bedrag is gekoppeld aan het indexcijfer 114,20 van de consumptieprijzen en schommelt op de wijze bepaald in de wet van 1 maart 1977 houdende inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk worden gekoppeld. »

Art. 7

Gedurende een periode van tien jaar, te rekenen vanaf de datum van de inwerkingtreding van deze wet en in afwijking van artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek, worden de magistraten die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet in dienst zijn, in ruste gesteld op de leeftijd van zeventig jaar tenzij zij overeenkomstig de bepalingen van deze wet vragen vroeger in ruste te worden gesteld.

Art. 8

De bepalingen die voortvloeien uit artikel 396 van het Gerechtelijk Wetboek, zullen integraal van toepassing zijn vanaf 1 januari 1983. Ten einde evenwel de geleidelijke

Art. 4

L'article 393 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 393. — En considération de leur diplôme de licencié ou de docteur en droit, il est compté cinq années de service effectif, dans la magistrature, aux magistrats qui seraient mis à la retraite pour cause d'infirmité ou à l'âge prévu à l'article 383 et qui n'auraient pas le nombre d'années de services voulues pour obtenir le maximum de la pension déterminée par la loi.

Il est compté dans les mêmes conditions, les années de pratique du droit exigées comme condition de nomination par les articles 187 à 194 du Code judiciaire et 33 à 35 des dispositions transitoires du Code judiciaire. »

Art. 5

Un article 393bis rédigé comme suit est inséré dans le même Code :

« Art. 393bis. — Le magistrat peut être admis à la pension à partir de l'âge de soixante ans à condition de compter vingt années de service dans les conditions et suivant les modalités de calcul reprises aux articles 63 et 64 de la loi du 5 août 1978. »

Art. 6

L'article 396 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 396. — Aucune pension ne pourra être supérieure au 75 % du traitement qui sert de base à sa liquidation. Une modification d'ancienneté accordée pour détention, déportation, service militaire de guerre et services y assimilés ne peut toutefois avoir pour effet de porter ces pensions au-delà des 90 % de ce traitement. Ces pensions, y compris les modifications susvisées ne peuvent en outre dépasser 715 500 F.

Ce montant est lié à l'indice 114,20 des prix à la consommation et varie de la manière prévue par la loi du 1er mars 1977 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation du Royaume de certaines dépenses dans le secteur public. »

Art. 7

Pendant une période de dix ans à compter de la date d'entrée en vigueur de la présente loi et par dérogation à l'article 383 du Code judiciaire, les magistrats en service au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi sont admis à la retraite à l'âge de septante ans, sauf s'ils demandent à être mis à la retraite plus tôt, conformément aux dispositions de la présente loi.

Art. 8

Les réductions résultant de l'article 396 du Code judiciaire seront intégralement applicables au 1er janvier 1983. Toutefois, afin de réaliser l'application progressive de ces

toepassing van die beperkingen door te voeren op de pensioenen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet reeds lopen, zullen die pensioenen vanaf 1 januari 1981 of vanaf de datum waarop ze zijn ingegaan, niet meer gekoppeld zijn aan het verloop van het indexcijfer der consumptieprijzen na 1 oktober 1980, en zulks tot het ogenblik waarop zij de in artikel 396 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde maximumbedragen niet meer overschrijden.

27 januari 1983.

réductions aux pensions en cours lors de l'entrée en vigueur de la présente loi, ces pensions ne seront plus liées, à partir du 1er janvier 1981 ou de leur date de prise de cours, à l'évolution de l'indice des prix à la consommation après le 1er octobre 1980 et ce, jusqu'au moment où elles n'excéderont plus les maxima fixés par l'article 396 du Code judiciaire.

27 janvier 1983.

J.-C. VAN CAUWENBERGHE